Politechnika Śląska
Wydział Informatyki, Elektroniki i Informatyki

Podstawy Programowania Komputerów

Cykl

autor	Wojciech Janota
prowadzący	mgr inż. Wojciech Łabaj
rok akademicki	2019/2020
kierunek	informatyka
rodzaj studiów	SSI
semestr	1
termin laboratorium	czwartek, 14:30 – 16:00
sekcja	32
termin oddania sprawozdania	2020-01-23

1 Treść zadania

Należało napisać program znajdujący wszystkie cykle w grafie skierowanym. Opis grafu znajduje się w pliku wejściowym, gdzie każda krawędź opisana jest w następujący sposób: `1->2` i oddzielona przecinkiem. Wszystkie znalezione cykle zostaną wypisane do pliku wyjściowego, każdy cykl w osobnej linii. Program uruchamiany jest z linii poleceń z wykorzystaniem następujących przełączników:

- `-g` plik wejściowy z opisem krawędzi grafu
- `-c` plik wyjściowy z wszystkimi znalezionymi cyklami

2 Analiza zadania

Zagadnienie przedstawia problem znajdowania cyklu w grafie skierowanym. Trudność sprawiało także prawidłowe zapisanie reprezentacji grafu w pamięci programu korzystając z list podwieszanych.

2.1 Struktury danych

W programie wykorzystano listy podwieszane do przechowywania reprezentacji grafu skierowanego 1 w postaci list sąsiedztwa. Lista podwieszana to lista w której każdy element listy przechowuje oprócz danych wskaźnik na kolejną listę, tworząc coś w rodzaju dynamicznej tablicy dwuwymiarowej. Taka struktura umożliwia łatwe przechowywanie list sąsiednich wierzchołków dla każdego wierzchołka, co z kolei umożliwia przechowywanie grafu w pamięci programu jako list sąsiedztwa. Uzyto także prostego stosu, do przechowywania listy wierzchołków w cyklu. Jest to prosta struktura FILO, w której odkłada się wierzchołki i ma się dostęp tylko do pierwszego elementu stosu.

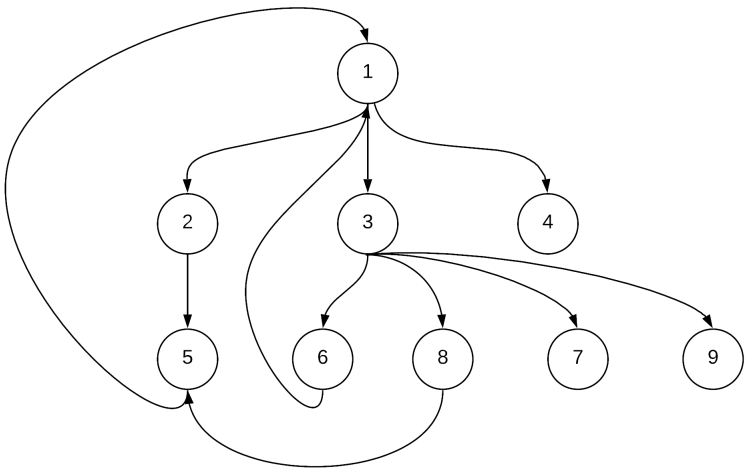

Rysunek 1: Przykład grafu utworzonego dla danych:
`1->2,2->5,5->1,1->3,6->1,3->7,3->9,1->4, 3->6, 3->8, 8->5`

2.2 Algorytmy

Program wykorzystuje listy podwieszane do przechowywania list sąsiedztwa. Następnie wykorzystywany jest algorytm DFS do znalezienia ścieżek, a dokładniej wariant tego algorytmu, który wyszukuje wszystkie ścieżki z wierzchołka A do wierzchołka B. Podając ten sam wierzchołek jako startowy i końcowy jesteśmy w stanie otrzymać wszystkie cykle prowadzące do danego wierzchołka. Algorytm DFS, czyli Depth First Search, działa w następujący sposób [1]: najpierw oznacza wierzchołek początkowy jako odwiedzony, odkłada go na stos, a następnie dla każdego sąsiada wierzchołka z listy sąsiedztwa, który nie jest odwiedzony, wywołuje rekurencyjnie tę funkcję z danym elementem jako wierzchołkiem początkowym. W przeciwnym wypadku następuje sprawdzenie, czy dany wierzchołek jest wierzchołkem końcowym. Jeżeli tak to następuje wypisanie stosu. Po przetworzeniu wszystkich wierzchołków z listy sąsiedztwa następuje zdjęcie ze stosu elementu na jego szczycie.

Złożoność obliczeniowa [1] tego algorytmu wynosi $O(\|V\| + \|E\|)$, gdzie V – liczba wierzchołków, E – liczba krawędzi.

3 Specyfikacja zewnętrzna

Program jest uruchamiany z linii komend. Należy przekazać flagi z odpowiednimi argumentami (plik wejściowy i wyjściowy), np dla systemów UNIX:

```
./program -g wejscie -c wyjscie
./program -c cykle -g graf
```

Pliki wejściowe mogą, lecz nie muszą posiadać rozszerzenia. Powinny to być pliki tekstowe, o następującej składni:

```
<wierzcholek_startowy>-><wierzcholek_koncowy>,...
```

Uruchomienie programu z parametrem `-h`

```
program -h
```

powoduje wyświetlenie krótkiej pomocy. Uruchomienie programu z nieprawidłowymi parametrami nie powoduje żadnego działania.

Podanie nieprawidłowej nazwy pliku lub brak jej podania powoduje wyświetlenie następującego błędu:

```
Błąd: nie znaleziono pliku!
```

Brak podania nazwy pliku wyjściowego powoduje wyświetlenie nastepującego błędu:

```
Brak pliku wyjściowego...!
```

4 Specyfikacja wewnętrzna

Program został wykonany w oparciu o paradygmat strukturalny. Rozdzielono także interfejs (komunikacja z użytkownikiem) od logiki aplikacji (wyznaczanie cykli).

4.1 Ogólna struktura programu

W funkcji głównej najpierw inicjowane są potrzebne zmienne i struktury. Wpierw deklarowane są zmienne typu `string` o nazwach: `NPlikuWej` oraz `NPlikuWyj`. Służą one do przechowywania nazw plików, na których ma operować program. Następnie inicjowana jest struktura `ojciec` o nazwie `graf`. Słuzy ona do przechowywania reprezentacji grafu, pobranego z pliku.

Później pobrane zostają argumenty programu. Po sprawdzeniu poprawności argumentów wywołana zostaje funkcja *wczytaj_graf*. Sprawdza ona czy plik istnieje, jeżeli nie, zwróci ona stosowny komunikat oraz zakończy program. W przeciwnym przypadku korzystając z pomocniczych funkcji: *wyszukaj_ojca*, *dodaj_ojca*, *dodaj_syna*, *dodaj_dane* dane zostaną wczytane do pamięci programu.

Po wczytaniu danych tworzony jest stos typu `wierzcholek` o nazwie `test`. Służy on do przechowywania stosu pomiędzy kolejnymi wywołaniami rekurencyjnymi funkcji DFS. Następnie dla każdego wierzchołka jest wywoływana funkcja DFS, która analizuje algorytmem DFS podany graf oraz wypisuje znalezione cykle do pliku oraz na wyjście `STDERR`. Zamyka także plik wyjściowy po zakończeniu wypisywania do niego.

Ostatnie zostają wywołane przeładowane funkcje *usun* usuwające stos oraz graf z pamięci oraz zamknięty zostaje plik wyjściowy. Następnie program kończy swoją pracę.

4.2 Szczegółowy opis typów i funkcji

Szczegółowy opis typów i funkcji zawarty jest w załączniku.

5 Testowanie

Program został sprawdzony dla róznych grafów skierowanych zawierających, lub nie zawierających cykli. Pliki niezgodne ze specyfikacją są nieobsługiwane. Plik pusty powoduje utworzenie pliku wyjściowego z informacją o braku cykli. Dla grafów acyklicznych także zwrócona zostanie informacja o braku cykli. Aplikacja została przetesowana także dla danych skrajnych, niestety nie byłem w stanie napisać generatora losowego grafów, który generowałby interesujące przypadki, ponieważ rzadko w takich grafach zdarzały się cykle.

Program nie zawiera wycieków pamięci, co zostało sprawdzone narzędziem `valgrind` dostępnym z poziomu domyślnego menadżera pakietów dla systemu Ubuntu 19.10.

6 Uzyskane wyniki

Program zwraca opis cykli zaczynających się z każdego wierzchołka. W szczególności program zwróci ten sam cykl dla wszystkich wierzchołków cyklu, lecz zaczynający się w innym punkcie. Przykład: dla danych `2->3,3->2` wypisane zostaną cykle: `2->3->2` oraz `3->2->3`. Postanowiłem zaimplementować wypisywanie cykli w ten sposób aby podkreślić, że cykl może zaczynać i kończyć się w dowolnym wierzchołku cyklu.

7 Wnioski

Problem wyszukiwania cykli w grafie sprawił mi małe kłopoty koncepcyjne dot. zastosowania algorytmu DFS do wyszukiwania ścieżki w grafie. Najbardziej wymagającą częścią projektu było dla mnie jednak zaimplementowanie wczytywania danych i obsługa wyjątków. Niestety nadal nie udało mi się zaimplementować sprawdzania poprawności wczytywanych danych, ponieważ nie potrafię wymyślić zgrabnego rozwiązania tego problemu, dlatego też mój program zakłada poprawność danych wejściowych.

7.1 Opinie

Wykłady były prowadzone bardzo ciekawie, poruszane zagadnienia były interesujące i życiowe. 'Live coding' także jest ciekawym doświadczeniem podczas wykładu, które bardzo doceniłem, ponieważ o wiele łatwiej było mi przyswoić materiał. Przypadła mi do gustu także metoda prowadzenia ćwiczeń na bazie "tasków", gdzie na początku zajęć od razu wiadomo, co trzeba osiągnąć.

Literatura

[1] Błażej Osiński Marcin Andrychowicz, Tomasz Kulczyński. Przegląd podstawowych algorytmów. 2010.

Dodatek
Szczegółowy opis typów i funkcji